کالایی‌سازی جان کارگران از سوی کارفرما و به کمک بیمه‌های خصوصی

مسأله‌ای نیست، دیه‌اش را می‌پردازم!

نسرین هزاره مقدم

براساس ماده ۹۱ قانون کار، کارفرمایان موظفند برای تامین حفاظت و سلامت کارگران در محیط کار، وسایل و امکانات لازم ایمنی را تهیه کرده و در اختیار آنها قرار دهند. کارگران نیز ملزم به استفاده و نگهداری مناسب از تجهیزات محافظتی و بهداشت فردی و رعایت دستورالعمل‌های مربوطه در محیط کاری خود هستند. با این وجود و مطابق گزارش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، تعداد متوفیان حوادث ناشی از کار ثبت شده در مراکز پزشکی قانونی برحسب علت حادثه در سال گذشته، ۱۸۱۷ نفر بوده که بیشترین آنها مربوط به حادثه سقوط از بلندی، برخورد جسم سخت و برق گرفتگی بوده است.

این آمار نشان می‌دهد که این ماده قانونی که برای اجرای آن، بند و ماده‌های متعدد دیگری نیز در قانون تعبیه شده و نهادهای عالی نظارتی از جمله شورای عالی حفاظت فنی در وزارت کار مستقر شده، به درستی اجرا نمی‌شود. حتی اگر فقط یک روز از تقویم را برای نمونه در نظر بگیریم، معمولاً به چند حادثه دردناک منجر به فوت برمی‌خوریم؛ حوادثی که قربانیان آن، کارگران عموماً ساده و کم‌تخصصی هستند که برای امرار معاش، جان باارزش خود را در این شرایط ناایمن قمار کرده‌اند!

۲۶هزار حادثه شغلی در یک سال

براساس گزارش مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت کار در حصوص آمار حوادث شغلی پزشکی قانونی، در سال گذشته ۲۶۰۸۷ مورد از معاینات پزشکی، مربوط به معاینات مصدومین ناشی از حوادث کار بوده که این تعداد نسبت به سال ۱۳۹۸ کاهش ۷.۵ درصدی را نشان می‌دهد.

آمارها وحشتناک هستند. ۲۶۰۸۷ نفر بر اثر حادثه شغلی در یک سال دچار آسیب می‌شوند. اگر آمار حوادث غیررسمی در کارگاه‌های زیرپله‌ای و دور از چشم بازرسان کار را به این اعداد رسمی بیفزاییم، احتمالا نرخ آسیب‌های ناشی از حوادث کار به بیش از ۳۰هزار نفر در سال می‌رسد و اگر همین ۳۰هزار مورد را مبنا قرار دهیم، به نتیجه‌ای وحشتناک می‌رسیم: در هر ماه ۲۵۰۰ کارگر بر اثر حوادث شغلی دچار آسیب می‌شوند؛ یعنی روزی ۲۷ نفر!

همچنین سال گذشته از میان ۲۶هزار و ۸۷ فردی که دچار حادثه شغلی شدند، ۱۸۱۷ نفر فوت کرده‌اند؛ یعنی ماهی ۱۵۱ نفر به طور میانگین جان خود را در اثر حوادث شغلی از دست داده‌اند؛ روزی نزدیک به پنج نفر!

اما چرا آمار حوادث کار و آسیب‌های ناشی از آن تا این اندازه بالاست و به‌رغم پیشرفت‌های تکنولوژیک، بالا رفتن سطح سواد و آگاهی هر دو طرف (کارگر و کارفرما) و بالا رفتن حساسیت‌های رسانه‌ای که مدام اطلاع‌رسانی می‌کنند، باز هم نرخ حوادث کار و مرگ و میر ناشی از آن، در قیاس با کشورهای مترقی به شدت بالاست و کارفرمایان تلاش چندانی برای «ایمن‌سازی کارگاه‌ها» صورت نمی‌دهند؟

کالایی‌سازی حادثه و مرگ

یکی از دلایل اصلی می‌تواند «کالایی‌سازی حادثه و مرگ ناشی از آن» به دلیل رواج بیمه‌های خصوصی مسئولیت مدنی باشد؛ بیمه‌هایی که در ازای حادثه و مرگ کارگر، به کارفرما پولی می‌پردازند تا بتوانند به راحتی دیه کارگران آسیب‌دیده یا متوفی را پرداخت کند. به گفته کارشناسان امر، این بیمه‌ها به نوعی کالایی‌سازی مرگ ناشی از حادثه را عینیت بخشیده‌اند؛ مرگی که برایش پول تبادل می‌شود و فقط تبدیل به یک اتفاق تحت شمول بیمه درمی‌آید!

> **سال گذشته از میان ۲۶هزار و ۸۷ فردی که دچار حادثه شغلی شدند، ۱۸۱۷ نفر فوت کرده‌اند؛ یعنی ماهی ۱۵۱ نفر به طور میانگین جان خود را در اثر حوادث شغلی از دست داده‌اند؛ روزی نزدیک به پنج کارگر**

«احسان سهرابی» نماینده کارگران در شورای عالی حفاظت فنی و بهداشت کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در ارتباط با نرخ بالای حوادث کار می‌گوید: نرخ حوادث کار در کل کشور بالاست و متاسفانه در حوادث ناشی کار، کلان‌شهرها مانند اصفهان، تهران و مشهد، دائماً مقام اول تا سوم را دارند اما چرا آمار تا این اندازه بالاست و قصور و کوتاهی در این موضوع بالاخص در حوادث ساختمانی که بالاترین رتبه را دارد، برعهده کیست؟ پاسخ این است که کارفرمایان مسئول اصلی قصور و کوتاهی هستند اما در این حوزه، قوه قضاییه نیز می‌تواند نقش عمده‌ای در پیشگیری از این گونه حوادث داشته باشد و از بی‌توجهی کارفرمایان جلوگیری کند.

اما قوه قضاییه و ضابطان قضایی چطور می‌توانند کارفرمایان خاطی را مجازات کنند یا از بی‌توجهی آنها جلوگیری کنند؟ سهرابی در این رابطه می‌گوید: ماده ۶۱۶ قانون مجازات اسلامی می‌گوید در صورتی که قتل غیرعمد به واسطه بی‌احتیاطی یا بی‌مبالاتی یا اقدام به امری که مرتکب در آن مهارت نداشته یا به سبب عدم رعایت نظامات واقع شود، مسبب به حبس از یک تا سه سال و نیز به پرداخت دیه در صورت مطالبه از ناحیه اولیای دم محکوم خواهد شد مگر اینکه خطای محض باشد. همچنین در ماده ۲ و ۵ قانون مسئولیت مدنی و ماده ۹۵ قانون کار، مسئولیت اجرای مقررات و ضوابط فنی و بهداشت کار برعهده کارفرما یا مسئولان واحدهای موضوع ذکر شده در ماده ۸۵ این قانون گذاشته شده است. هر گاه بر اثر عدم رعایت مقررات مذکور از سوی کارفرما یا مسئولان واحد، حادثه‌ای رخ دهد، شخص کارفرما یا مسئول مذکور از نظر کیفری و حقوقی و نیز مجازات‌های مندرج در این قانون مسئول است اما این مسئولیت جدی گرفته نمی‌شود.

وی ادامه می‌دهد: کارفرمایان مسئولیتشان را جدی نمی‌گیرند. امروز بزرگترین ظلم در حق کارگران، شرکت‌های بیمه‌گری هستند که با بیمه مسئولیت بی‌نام برای نیروهای کار مشکل ایجاد کرده و باعث می‌شوند کارفرما از جنبه خسارت مادی خیالش راحت باشد و با اعتماد به نفس، ضوابط ایمنی را رعایت نکند. کارفرمایان صاحب بیمه مسئولیت، از جمله دردناک «دیه‌اش را می‌دهم» استفاده می‌کنند که کل مساله را به یک رد و بدل پول میان بیمه، کارفرما و کارگر آسیب‌دیده یا خانواده کارگر متوفی تقلیل می‌دهد. مرگ انسان‌ها به خصوص کارگران زحمتکشی که به دنبال امرار معاش و نان درآوردن برای خانواده هستند، عارضه‌ای بسیار جدی‌تر از آن است که بتوان با تبادل پول یا پرداخت دیه، سر و ته آن را هم آورد و اینجاست که باز هم وظیفه برعهده قوه قضاییه است.

> **بزرگترین ظلم به کارگران، شرکت‌های بیمه‌گری هستند که با بیمه مسئولیت بی‌نام، باعث می‌شوند کارفرما از جنبه خسارت مادی خیالش راحت باشد و با اعتماد به نفس، ضوابط ایمنی را رعایت نکند**

به گفته سهرابی، اگر قوه قضاییه، بالاخص دادستان ورود کند و جنبه عمومی جرم را تفهیم کند و کارفرمای خاطی را بابت جنبه عمومی جرم، تنبیه و مجازات کند، دیگر شاهد این بی‌توجهی‌ها یا ساده‌انگاری‌ها نخواهیم بود. کارفرمایان باید بدانند جریمه بی‌توجهی به جان و سلامت انسان‌ها، سنگین است و به پرداخت جریمه محدود نمی‌ماند.

امروز بیمه‌های مسئولیت خصوصی، جان و سلامت کارگران را تبدیل به کالایی قابل خرید و فروش کرده‌اند. کارفرمایان نیز وقتی چند بیمه بی‌نام به تعداد کارگران کارگاه می‌خرند، دیگر هیچ‌نگرانی بابت اتفاقات محتمل ندارند. بیمه کردن کارگران آن هم بدون نام و نشان، دقیقاً شبیه بیمه کردن کل یک مغازه با همه اجناس آن است. هر بلایی سر کالاهای تجاری‌تان بیاید، بیمه خسارت‌اش را می‌پردازد! در این موازنه تجاری خشن، دیگر مهم نیست که یک کارگر جوان یا میانسال، یک پدر، همسر یا برادر، به دلیل بی‌توجهی یا خساست کارفرما که حاضر نشده کلاه ایمنی ساده برای کارگر بخرد یا از استحکام داربست مطمئن شود، جانش را از دست داده است، مساله به سادگی ختم به خیر می‌شود چرا که کارفرما با غرور تمام می‌گوید «مساله‌ای نیست، دیه‌اش را می‌پردازم»!

خبر

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر:

نخستین حقوق معوقه کارگران هفت‌تپه، هفته آینده پرداخت می‌شود

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر از پرداخت نخستین حقوق معوقه ۱۴۰۰ کارگران شرکت هفت‌تپه تا پایان هفته آینده خبر داد.

عبدعلی ناصری در گفت‌وگو با خبرگزاری صداوسیما، با بیان اینکه شرکت کشت و صنعت هفت‌تپه حدود ۴۵۰۰ نفر کارگر دارد، گفت: کارگران شرکت کشت و صنعت هفت‌تپه، ماه‌های تیر، مرداد و شهریور ۱۴۰۰ حقوق دریافت نکرده‌اند که تا ۱۰ روز آینده و براساس هماهنگی‌های انجام شده نخستین معوقه حقوق این کارگران پرداخت خواهد شد.

وی افزود: با بانک ملی خوزستان هماهنگی به عمل آمده تا در شعبه هفت‌تپه این بانک، حسابی برای جذب منابع و تامین مالی از سوی شرکت توسعه نیشکر و بانک‌ها افتتاح شود.

ناصری با بیان اینکه بانک‌های ملی و صادرات هر کدام ۴۰ درصد و وزارت جهاد کشاورزی ۲۰ درصد سهام شرکت توسعه نیشکر را دارا هستند، گفت: این سهامداران با همین نسبت، سهام شرکت کشت و صنعت هفت‌تپه را نیز برعهده خواهند داشت. وی ادامه داد: پس از واگذاری شرکت کشت و صنعت هفت‌تپه به بخش خصوصی و مشکلات پیش آمده پس از واگذاری، این مجموعه دوباره به دولت و مجموعه سازمان گسترش عودت داده شد و از آنجا که سازمان گسترش، تخصصی در زمینه نیشکر نداشت با هماهنگی‌های به عمل آمده، شرکت کشت و صنعت هفت‌تپه به مجموعه توسعه نیشکر واگذار شد.

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر با بیان اینکه پس از واگذاری شرکت کشت و صنعت هفت‌تپه به این مجموعه، اعضای هیأت مدیره آن را انتخاب و حکم آنان را ابلاغ کرده‌ایم، گفت: شرکت کشت و صنعت هفت‌تپه سالانه ظرفیت تولید ۱۰۰ هزار تن شکر سفید را دارا است اما تولید کنونی این مجموعه حدود ۲۰ هزار تن است بنابراین اگر روند تولید در شرکت کشت و صنعت هفت‌تپه عادی شود، با انجام بازسازی در مجموعه‌های مختلف هفت‌تپه، این شرکت در مدت سه سال سوده می‌شود و می‌تواند منابع مورد نیاز خود را تامین کند.

پژوهشگر اقتصاد توسعه:

قیمت یک واحد مسکونی ۷۰ برابر درآمد سالانه یک خانوار است

یک پژوهشگر اقتصاد توسعه گفت: فقر، بیکاری و تورم و به طور کلی مسائل جامعه، ناشی از این است که جناح‌های مختلف سیاسی ایران به‌رغم ادعاهای بسیار، فاقد برنامه بوده و آنچه به اسم برنامه توسعه ارائه شده پروژه‌هایی است که به زور جناح‌های مختلف صرفا با برچسب توسعه ارائه شده است؛ پروژه‌هایی ناهمخوان که راه به جایی نمی‌برند.

به گزارش ایلنا، کمال اطهاری به قانون‌گذاری‌های بی‌پایه و اساس اشاره کرد و گفت: تحقیقات کمی و کیفی ثابت کرده که ایران دچار قانون‌گذاری پراکنده و تورم طرح و قانون است. وی ادامه داد: مثلا برای جهش تولید مسکن، می‌گویند زمین می‌فروشیم و صندوق ملی مسکن تاسیس می‌کنیم. خب شما می‌خواهید زمین بفروشید و آن وقت قیمت زمین بالا می‌رود. اینها کاملا در تضاد با هم است. با زمین دولتی چنین کاری نمی‌کنند. همین کار را قبلا انجام داده‌اند و برنامه جدیدی نیست، چون از برنامه سوم این کار را انجام داده‌اند.

اطهاری گفت: اینها خلاف قانون، خلاف سیاست‌های کلی و خلاف علم اقتصاد است. با این وضعیت هر آنچه قبلا رشته بودند، پنبه می‌کنند.

وی ادامه داد: گروهی دیگر هم از طرح نجات اقتصاد ایران صحبت می‌کنند و می‌گویند باید جمعیت را به ساحل ببریم. عجیب است. می‌خواهند طرح اقتصادی بدهند اما مثل پادشاهان صحبت می‌کنند. کسانی که این حرف را می‌زنند می‌گویند ما هزاران ساعت کار کارشناسی کرده‌ایم!

این پژوهشگر توسعه گفت: حرف‌های عجیب و غریب رایج است و معلوم است با این وضعیت هیچ چیزی درست نمی‌شود. قیمت‌ها و نرخ تورم دائم بالا می‌رود و دلیلش هم این است که نه برنامه دارند و نه دیپلماسی مناسب. دائم می‌گویند در مذاکرات چنین و چنان می‌کنیم و تبعاتش هم این می‌شود که قیمت‌ها بالا می‌رود و رنج مردم بیشتر می‌شود.

اطهاری به افزایش سکونت‌گاه‌های غیررسمی و حاشیه‌نشینی اشاره کرد و گفت: وقتی فقر افزایش پیدا می‌کند، مسلم است که حاشیه‌نشینی هم بیشتر می‌شود. طبق آخرین اطلاعات، چهار دهک جمعیت شهری زیر خط فقر هستند. در حال حاضر قیمت یک واحد مسکونی به ۷۰ برابر درآمد سالانه یک خانوار رسیده، در صورتی که حد قابل تحمل آن ۵ برابر است و قبلا ۱۰ برابر بوده است. در دوران جنگ این رقم ۴ برابر درآمد خانوار بود و از آن موقع تا الان به ۷۰ برابر رسیده است.

وی ادامه داد: گسترش سکونت‌گاه‌های غیررسمی در این وضعیت امری مسلم است به خصوص که تغییرات نامساعد اقلیمی باعث شده روستاهای کوچک در مناطق کوهستانی و گرم در آستانه تخلیه کامل قرار بگیرند. اگر در دوران پیش از انقلاب سکونت‌گاه‌های غیررسمی بر اثر مهاجرت خوش‌نشینان و جوانان شکل گرفت، الان کل روستا جا کن می‌شود. برآورد من این است که در آینده نزدیک ۳ میلیون نفر از این روستاهای کوچک مهاجرت خواهند کرد.

اخبار کارگری

آموزشیاران نهضت به‌صورت حق‌التدریس مشغول به‌کار می‌شوند

رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس با اشاره به آزمون اخذ شده از آموزشیاران نهضت سوادآموزی برای ورود به دانشگاه فرهنگیان جهت طی فرآیند استخدام، گفت: آموزشیاران مردودی این آزمون نیز نگران نباشند زیرا می‌توانند به فعالیت حق‌التدریسی خود ادامه دهند.

به گزارش ایلنا، علیرضا منادی با تقدیر از هیات دولت و رئیس جمهوری به دلیل توجه به وضعیت شغلی آموزشیاران نهضت سوادآموزی اظهار کرد: گروهی از آموزشیاران در امتحان اول مرداد ورودی دانشگاه فرهنگیان قبول نشدند اما با پیگیری‌هایی که شد و با همتی که سرپرست وزارت آموزش و پرورش داشت و با موافقت هیات دولت، این عزیزان می‌توانند به صورت حق‌التدریس به کار قبلی خود ادامه دهند.

طبق این گزارش، بیش از سه هزار آموزشیار با سابقه تدریس در نهضت سوادآموزی که در آزمون یکم مرداد ماه سال جاری در آزمون دانشگاه فرهنگیان پذیرفته نشده‌اند در اعتراض به بلاتکلیفی وضعیت شغلی مرتبا در شهرستان‌های محل اشتغال خود و تهران دست به تجمع صنفی می‌زدند.

کارگران سیمان جوین تجمع کردند

کارگران کارخانه سیمان جوین خراسان رضوی روز گذشته (۱۹ مهرماه) دست از کار کشیدند.

به گزارش ایلنا، این کارگران گفتند: دی ماه سال گذشته نسبت به اجرا نشدن طرح طبقه‌بندی مشاغل اعتراض کردیم و خواهان اجرای آن شدیم. گرچه وعده‌ها از اجرای طرح در فروردین ماه حکایت می‌کرد اما مسکوت ماند و از مزایای آن محروم شدیم. به همین دلیل بار دیگر در اردیبهشت ماه برای اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل دست به اعتراض زدیم و کارفرما نیز برای حل مشکلات وعده داد.

آنها ادامه دادند: پس از پیگیری‌های فراوان سرانجام توانستیم به حق خود یعنی طرح طبقه‌بندی مشاغل دست یابیم. طرح پیشنهادی در تیر ماه مورد بررسی قرار گرفت و تصمیم بر این شد تا از آبان ماه اجرا شود. اعضای شورای کارگری با کارفرما وارد مذاکره شدند. تصمیم گرفته شد مبلغ ۱۰۰ هزار تومان علی‌الحساب به ازای هر سال به کارگران تا زمان اجرای طرح پرداخت شود اما این مبلغ پرداخت نشده است.

کارگران توضیح دادند: این موضوع تنها مشکل نیست. برخی از کارگران سابقه ۱۰ ساله دارند اما کارفرما با آنها قرارداد ۱۸ یا ۲۰ روزه منعقد کرده است. معوقات مزدی، حق اولاد و دریافت دستمزد اضافه کار نیز از دیگر خواسته‌هایی است که داریم.

در همین زمینه «محمودرضا تاجیک» عضو هیات مدیره این شرکت گفت: چون طبقه‌بندی مشاغل در این کارگاه اجرا نشده بود، هیات مدیره پذیرفت تا ماهیانه مبلغ یک میلیون تومان علی‌الحساب به حساب کارگران واریز کند و پس از اینکه مزد بر مبنای طرح را محاسبه کرد، به وضعیت بدهکاری یا بستانکاری کارگران رسیدگی کند. این احتمال وجود دارد که برخی از کارگران مبلغ بیشتری دریافت کنند و آن گروهی که باید مزد کمتری بگیرند به صورت اقساط مبلغ پرداخت شده از دستمزدشان کسر می‌شود. تاجیک درباره مدت زمان قراردادها گفت: زمان قراردادها بلندمدت است و اگر کارگری تخلفی کند مدت زمان قرارداد کوتاه می‌شود. ۳۰۰ نفر در کارخانه مشغول به کار هستند و ناچار هستیم تا مدت زمان قرارداد کارگران متخلف را برای کنترل اوضاع کوتاه کنیم.

افزایش تعداد شکایات کارگری در استان قزوین

از ابتدای سال جاری تاکنون هزار و ۵۱۸ دادخواست کارگری در قزوین مورد رسیدگی قرار گرفته که نسبت به دوره مشابه قبل در استان، ۱۶ درصد رشد داشته است. به گزارش توسعه ایرانی، «رضا گروسی» مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان قزوین با بیان این مطلب گفت: این گونه اختلافات در مرحله اول از طریق سازش مستقیم بین کارفرما و کارگر یا نمایندگان آنها در شورای اسلامی کار و انجمن صنفی کارگران و کارفرما حل و فصل می‌شود و در صورت سازش نیافتن از طریق هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف مورد رسیدگی و حل و فصل قرار می‌گیرد.